



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vitae Sanctorvm

Lippeloo, Zacharias

Coloniae Agrippinæ, 1603

Vita S. Pelagiae, Qvae Ex Insigni peccatrice, facta est perfectæ
pœnitentiæ exemplar: Ex ea quàm Iacobus, Diaconus Heliopoleos
co[n]scripsit. Vixit Temporibus Theodosij Iunioris: qui peruenit vsque ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-42787

uit; quod pulchritudine & magnitudine sua nulli alij ex ijs cedit, quæ mouent oculos ad admirationem & voluptatem. Porrò multa miracula & curationes ad chlamidem martyris Syrmium à præfato præfecto translata plurimi sunt consecuti.

VITA S. PELAGIAE, QVAE EX IN-

8. Octob.

*Errant qui
hanc Pelagiã
conuersam
dicunt à
Nonno Epif-
copo Portuë
si, referuntq;
eam ad tem-*

*pora Nume-
riani vt la-
tius docet
Baron in
Martyr.
Rom.*

*Notat. &
Tom. 6. An-
nal.*

*Fuere Mæ-
nades, mu-
lieres, quæ
Bacchi sacra
celebrabant,
pulsis crini-
bus furentiũ
more huc at-
que illuc
curstantes.*

signi peccatrice, facta est perfecta pœnitentia exemplar: Ex ea quàm Iacobus, Diaconus Heliopoleos cõscripsit. Vixit Temporibus Theodosij Iunioris: qui peruenit vsque ad annum Domini 450. inclusiue.

SACRATISSIMVS Antiochenæ ciuitatis Episcopus Maximus, cum certâ ob causam omnium vicinorum episcoporum haberet conuentum, & inter alios Nonnus antistes Edissenus sanctitate & doctrina admirandus (nam ad illud honoris fastigium è Tabenfiotarum monasterio solitarius propter solam spectatæ vitæ morumque integritatem euectus erat) rogatus est vt sermonem ad ipsos de rebus diuinis institueret. Conuenerant pariter ad fores beatissimi Iuliani martyris, vbi vir sanctus cum luculentis sanè verbis ingenti omnium admiratione exorsus esset, ecce tubitò, prima Mœnadum Antiochiæ, insignis meretrix a fello insidens cum incredibile pompa & apparatu illac iter habuit. Erat autem vsque adeò compta & ornata, vt nihil in eius vestibus præter aurum, margaritas, & gemmas, ingenti splendore micantes, cerneretur. Ipsi etiam pedes eius auro & margaritis tecti fulgebant. Stipabant verò eam ingens puerorum & puellarum

rum turba, cultis magnique precij induta vestibus. Ex ijs alij antecedeabant, alij eam sequebantur; cuncti vestium & monilium fulgore coruscantes. Tanta autem erat eius formæ pulchritudo & elegantia, ut homines huic mundo dediti, nullo eius aspectu exatiari possent. Cūque limina templi præteriret, pigmentorum odorumque quibus delibuta erat, fragrantia & suavitas totum implebat aërem.

Pelagia scortum insigne.

Eam ut viderunt Episcopi impudenter & inuerecundè, nihil velato capite, & nudis scapulis, omnium oculis petulater expositis, prætereuntem, taciti ingemiscebant: & facies suas tanquam à re execrabili & immani scelere auerteabant. At Nonnus fixo oculorum obtutu diu eam contemplabatur; ita ut abeuntem luminibus, quoad poterat, diligenter sequeretur. Deinde vultu ad Episcopos, ea re stupefactos, conuerso, An non, inquit, affecit vos huius foeminae tantus decor, tantaque venustas?

Illis nihil respondentibus, deposuit faciem in genua sua & sudarium, quod manibus tenebat; totumque sinum largo complès lachrymarum imbre, & ab imo pectore longa ducens suspiria, rursus ait ad Episcopos: Nihil nè delectati estis tanta eius pulchritudine? Illis tacentibus, Ego verò, inquit, mirificè delectatus sum. Eccè enim omnipotens Deus, ex hac foemina, coram admirabili & tremendo suo tribunali nostrum iudicaturus est ministrum. Quot enim horas hæc mulier suo in cubiculo expèdere putanda est, dum se comit, & ornat, tota mentis cogitatione & animi cura in id intenta, ut eximio suo decore & pulchritudinae

Ex turpissima capite occasione pietatis vir sanctus Nonnus.

tudine huius mundi amatoribus placeat, qui hodiè sunt, cras fortassis nusquam erunt. Et nos habentes patrem omnipotentem in cælis, Dominum immensæ maiestatis, sponsum immortalem, in quem desiderant Angeli prospicere, cuius pulchritudinem sol & luna mirantur, amplissima reponentem præmia ipsi fidem integram seruantibus; nihil studemus ornandis miseris animabus nostris, neque fordibus detergendis, culpisque quibus animæ turpissimè foedantur, expiandis: sed patimur eas iacere supinas, ocio desidiaque marcescere.

*Plangit sese
comparatio
ne meretricis
illius.*

His dictis apprehensa manu Diaconi sui ad suum abiit cubiculum; ibidemque humi prostratus vim lachrymarum effundens, cœpit suam coram Deo detestari socordiã dicens: Ignosce Domine Iesu Christe, ignosce misero & indigno mihi peccatori. Ecce enim vnus diei ornatus, quem hæc foemina adhibet componendo & excolendo corpori suo, vincit omnem ornatum animæ meæ. Qua ergo fronte te respiciam Deus meus, aut quibus me sermonibus in conspectu tuo iustificare potero? Væ mihi misero, qui assisto ad sanctum altare tuum, nec exhibeo tibi pulchram, sicut tu expetis, animam meam; Illa promisit, omnem se daturam operam, ut placeat mortalibus; statque promissis suis, ego verò pollicitus sum, totis animæ corporisque viribus annexum iri, ut oculis diuinæ maiestatis tuæ placeam: atqui turpiter mentitus, fidem desidia & pigritia mea fefelli.

Hæc illo dicente, & raultum plorante, ac eiuulante, dies illa magna celebritate transacta est.

Adue-

Adueniēte autem Dominico die, post absolu-
 tas nocturnas preces, obtulit se illi somnium;
 quod haud mediocrē illi attulit perturbatio-
 nem. Stanti namq; ad cornu altaris, visa est co-
 lumba nigerrima multis sordibus cōspurcata,
 cuius fœtorem squaloremq; ferre nullo mo-
 do poterat. At illa nihilominus, donec cathe-
 cumini dimitterētur, suo loco permansit. Nam
 simulatq; diaconus ad cathecumenos procla-
 mauit, Procedite, vel Abscedite, nusquam illa
 cōparuit. Porro à Missa fidei, & peracto sacri-
 ficio, cū dimissa esset Ecclesia, prodeūte Epi-
 scopo extra tēpli limina, rursus aduenit colū-
 ba, multis cōtaminata sordibus. Tum verò Nō-
 nus extēsa manu apprehensam, proiecit in la-
 uacrum, aqua plenū: in qua, omnibus sordibus
 integrē absteris, instar niuis cādida exiuit, at-
 que in sublime volans, prorsus ab eius se con-
 spectu subduxit. Hoc somnum ut suo Diaco-
 no per ordinem retulit, ad sacram ædem cum
 cæteris episcopis abiit: ubi Antiochenus om-
 nem populum adhortabatur. Cumq; antisti-
 tes consedisent in thronis suis, idem ciuitatis
 Episcopus sacrosanctum illi Euangeliorum
 porrexit codicem, cum mandato, ut verba ad
 populum faceret.

Tum ille plenus Spiritus sancto tanta cū gra-
 tia & auctoritate de peccatorum fœditate, ex-
 tremo iudicio, & bonis sempiternis, cūctis De-
 um diligentibus, repositis differuit, ut populus
 mirē compunctus yberimis lachrymarū riuu-
 lis pauimentum rigaret. Accidit autem, diuina
 id agēte misericordia, ut ad eam ecclesiam et-
 iam, hæc, quam diximus, meretrix iā cathecu-
 mena

*Visio S.
 Nonni.*

*Hæc est mis-
 sa, vel missio
 cathecume-
 norum, qui à
 mysterijs sa-
 crofanctis
 arcebantur.*

*Magna effi-
 cacia concia-
 nis Nonni &
 p'isopi.*

Pelagia respicit.

mena veniret; cum ante illum diem neque ecclesiae limina unquam subiisset, neque minimam peccatorum suorum cogitationem institueret. Itaque subito, diuino ad eum est compuncta timore, ut copiosum ex oculis funderet lacrymarum imbrem, nihilque prius aut posterius haberet, quam ut salutarem quamprimum vulneribus suis medicinam adhiberet. Protinus igitur iubet duos pueros, abeuntem sequi antistitem, sibi que renunciari ubinam hospitium habeat. Id vero simulac iam nosset, mox maxima consequenda salutis concepta spe, hunc in modum conscribit literas, easdemque illico per pueros episcopo mittit:

Scribit ad Nonnum Episcopum.
1. Tim. 1.

SANCTO DISCIPULO CHRISTI,
peccatrix & discipula diaboli.

Matth. 9.

Audiui de Deo tuo, quod caelos inclinans, descenderit in terras; non propter iustos, sed ut peccatores faceret saluos; usque ad eum se humilians, ut publicanis familiariter se adiunxerit, & is, in quem Cherubim non audent respicere, cum peccatoribus versatus sit. Et tu mi Domine, qui multa praeditus es sanctitate, tamen corporeis oculis non vidisti Christum, qui illi meretrici Samaritanae se apud puteum exhibuit humanissimum: attamen verus illius cultor es, quemadmodum a Christianis accipis. Quod si ita est, & illius Christi verus discipulus es, non me despicias, per te illius conspectum desiderantem, eiusque sanctissimam faciem intueri cupientem. Ad haec sanctissimus Nonnus ita rescripsit: Quaecumque tandem sis, manifesta es Deo, nec latet eum consilium & volun-

Ioan. 4.

Rescribit S. Nonnum.

humilitatem meam, qui sum homo peccator
seruus omnipotentis Dei. Quòd si reuerà te-
net te desiderium pertingēdi ad huius Dei vir-
tutem & fidem, meque videre vis, sunt mecum
alij episcopi, quibus præsētib; nō negabitur
tibi copia me videndi: sed sola profectò non
admitteris ad conspectum meum.

Hac cū illa legisset, magna perfusa animi
exultatione, cursu cōtendit ad Basilicā B. mar- *Eccè paratā*
tyris Iuliani: ibidemque pronovultu episcopis *meretricis*
se prosternēs; apprhēsis beati Nonni pedibus *confessionem a*
ait ad eum: Eccè ego pelagus flagitiorū & quæ-
dā iniquitatis abissus, rogo te, mi Domine, imi-
tare magistrū tuum Dominum Iesum Christū
& impertire mihi humanitatē, meq; Christia-
nā effice. Cumq; vix ei persuassisset antistes, vt
humi surgeret, sic illi locutus est: Sacri Episco-
porū Canones vetant sacro fonte lustrari me-
reticē, nisi fideiussores adhibeat, qui fidē det,
eam nō reducturam ad antea actā vitæ turpitudi-
nem. Hac episcopi sentētia audita, rursus humi
ad pedes eius se abijcit, eosq; rigans lachry-
marum imbre, capillis suis demum detergit,
dicitq; illi: Tu itaque iusto Iudici Deo pro
anima mea rationē reddes, & tibi omnia sce-
lera & flagitia mea imputabo, si distuleris mihi
impurę & turpissimę salutaris lauacri imper-
tiri beneficium.

Tū verò Episcopi omnes & Clerici, qui cō-
tinerant, videntes illam insignem meretricē,
flagitijs omnibus coopertā, magno Dei deside-
rio eiusmodi sermones promentē, tantoq; ob-
tinēdæ salutis ardore flagrantem, cōmuni sen-
tentia baptismatis gratiam ei conferenda esse

K

decre-

decreuerunt: missoque huius rei ad Episc. Antioch. nuncio, postulârunt, vt vnam ei ex Diaconissis salutis adiutricem assignaret. Misit is confestim ad eam dominam Romanam, quae in Diaconissis primas obtinebat. Ea veniens, offendit Pelagiã ad pedes Sancti Nonni adhuc iacentẽ: vixque ei persuadere potuit, vt à terra surgeret. Hortabatur autem eam Episcopus Nonnus vt cuncta peccata, oris confessione integrè expiaret. At illa lachrymis tota infusa, respondit: Si velim conscientiam meam nulla prorsus sui parte sanam, euoluere, opus nullo fine absoluẽdum aggredior. Certa enim sum, peccata mea suo pondere vincere maris arenam. Sed tamen immensae Christi gratiae et bonitati confisa, spero eum pondus iniquitatum mearum remissurum: meque pro sua clementia respecturum.

Tu Antistes ad illam: quo, inquit, vocaris nomine? Respondit illa: Est quidẽ mihi à parentibus Pelagiae nomen impositum: at ciues Antiocheni Margaritam me vocant, propter copiam margaritarum, & moles ornamentorum, quibus me mea scelera instruxerunt. Tunc Episcopus ante omnia, profligato, per diuina immunde ex ea spiritu lustralibus eam tinxit aquis, fecitque participem diuinorum mysteriorum: & tandem salutari Crucis signo munitam, Diaconissae tradidit, vt eius precibus consilioque adiuta, saeuientis inimici impetum constantiù reprimeret.

His ita peractis, humanae salutis inimicus, dolens eam animam è faucibus suis ereptam, horrendos coepit edere eiulatus; Nonni virtutem

Ab immodico ornatu, Margaritae nomen accipit Pelagia.

Baptizatur.

Communicat. Accipit spirituale mare.

erunt sapius inculans, quod is spes omnes ei abstulisset: neophytamque Pelagiam infidelitatis arguens. Inde post biduum noctu dormientem cum Romana excitans Pelagiam, blanditijs eam delinire cepit: maiora multo, quam antea acceperat, promittens, si Christum deserere veller. Sed illa, a Nonno Crucem sibi imprimere edocta, salutari signo hostem uti prius in fugam conuertit.

Satan multo conatur ad eam reuocare. Pelagiam. led frustra.

Tertio deinde die a percepto baptismo, Pelagia cunctas suas opes & facultates Antistitis voluntati permisit qui eas in pauperes, orphanos, & viduas erogari curauit: peccatricis opes, religiosè in iustitię thesauros conuertens. Pelagia interea toto desiderio ad vera pœnitentię & cœlestis vitę studia anhelans, octauo die, quod albam debuit deponere vestem, nocte, cum cunctis inficijs, cilicina se induit, relictaque Antiochia, Hierosolymam abiit: ibidemque in monte Oliueti angusto pœnitentię constructo domicilio, certamen cum antiquo serpente resumpsit.

Pelagie facultates omnes pauperibus distribuitur.

Clam fugit Hierosolymam.

Nō diu post Antiochenus Episcopus, soluta cōgregatione, singulos ad sedes suas remisit antistites. Elapso autem inde quadriennij plus minus spatio, Iacobus antistitis Nonni diaconus, magno, loca sacra Hierosolymis visendi desiderio inflāmat, obrenta ab Episcopo Nonno venia, eō profectus est: inuenitque Pelagiā virili indutam habitu, in cellula vndique conclusa acerbos pœnitentię labores sustinentem. Parua tantum in pariete ad colloquium erat fenestra; quare facta, Iacobus a Pelagia cognitus eam nunquam cognouit. Erat enim facies eius, quę antea incredibili pulchritudine nitebat, dira macie con-

Nimio ieiunio confecta non agnositur.

fecta & lachrymis exesa; ita vt oculi intrâ reconditi concauâ quandam fossam exhiberent. Porro vt data acceptaque salutatione, cognouit eum ab Episcopo Nonno missum esse, nihil dixit aliud quàm vt se viri sancti orationibus commendaret: moxque oclusa fenestella preces Horæ Tertiæ psallere cœpit.

*En preces
hora Tertie.*

*S. Pelagia
p. sim virtu-
tibus cele-
bris.*

*S. Pelagia o-
bitus.*

*In veste vi-
rili cœctis in-
cognita egit
pœnitentiam.*

*En antiquâ
Christianorû
sepeliendi
modum.*

Quocirca Diaconus indè recedens cætera monasteria Hierosolymis perlustrauit, fratresque inuisit. Cûq; multa eaq; admiranda de fratris Pelagij audiret virtutibus, statuit rursus ad eam reuerti, vt de fontibus salutaris eius doctrinæ vberimè hauriret. Reuersus autem cum fores pulsasset, nullumque eius respõsum acciperet, secundo item & tertio die perseuerauit pulsans. Sed cum nullam omninò vocem persentisceret, audacius per fenestram introspexit; viditque eam exanimem iacentem. Tum ille concito gradu Hierosolymam contendens, patres omnes fratresque ad exequias conuocauit. Qui cûm, patefacto cellulæ ostio, corpusculum aromatibus condire vellent, derepente eam foeminam esse conspiciunt. Vnde admiratione pariter & gaudio repleti debitas Domino laudes concinunt, diemque illum magna festiuitate transigunt. Percrebescente interim longè lateque tam admirabili rumore, venerunt ex omnibus virginum monasterijs, rã quæ in Hiericho, quàm quæ ad Iordanem erant, cû cereis, lampadibus, & hymnis: sacrasque Pelagiæ reliquias honorificè non minus quàm splendide condiderunt.